

dosarul nr. 3ra-1568/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Ciumac)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: VI. Clima, A. Malî, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecător
judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Nicolae Cușnirencu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Bordian și
Iurii Șarcaliuc împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii
Societatea pe Acțiuni „Orhei Vit” și Inspekția Teritorială de Muncă Orhei cu privire
la anularea parțială a procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă
mortal și

cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Cușnirencu împotriva
Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Orhei
Vit” cu privire la anularea parțială a procesului-verbal privind cercetarea accidentului
de muncă mortal și obligarea cercetării sub toate aspectele a persoanelor vinovate de
producerea accidentului de muncă,

împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul declarat de Nicolae Cușnirencu și s-a menținut hotărârea din 27
noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 10 martie 2017, Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au depus cerere de chemare
în judecată împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii
Societatea pe Acțiuni „Orhei Vit” și Inspekția Teritorială de Muncă Orhei cu privire
la anularea parțială a procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă
mortal.

În motivarea acțiunii, reclamanții au indicat că, la 5 decembrie 2016 în cadrul
filialei Societății pe Acțiuni „Orhei Vit”, secția de prelucrare primară a merelor, a
avut loc accidentul de muncă soldat cu decesul ajutorului de operator de presă
BUCHER, Dina Cușnirencu.

Astfel, reclamanții au menționat că în urma cercetării accidentului de muncă,
care a avut loc la 5 ianuarie 2017, Inspekția Teritorială de Muncă Orhei a întocmit
procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr.OR-2016-PVA-
148, potrivit căruia Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc, operatori de presă BUCHER
7507, angajați în secția de prelucrare primară, au fost recunoscuți vinovați, deoarece
au lăsat pe scurt timp fără supraveghere echipamentul de lucru, prin ce au încălcat

prevederile pct.29 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru operator de presă BUCHER nr.10.

Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au considerat că, concluziile respective expuse de Inspekția Teritorială de Muncă Orhei sunt neîntemeiate și contravin normelor legale și actelor din domeniul securității muncii.

La 3 februarie 2017, Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au depus cerere prealabilă la organul ierarhic superior, organului emitent și anume la Inspectoratul de Stat al Muncii, prin care au solicitat anularea procesului-verbal nr. OR-2016-PVA-148 din 5 ianuarie 2017, în partea în care reclamanții au fost indicați ca persoane, care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii, ca fiind adoptat cu încălcarea normelor legale.

În acest context, reclamanții au relatat că conform procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr.OR-2016-PVA-148 din 5 ianuarie 2017, neîntemeiat și contrar prevederilor art.19 din Legea securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, au fost recunoscuți vinovați de încălcarea prevederilor actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii.

La fel, reclamanții au subliniat că circumstanțele producerii accidentului de muncă denotă lipsa responsabilității lor și inexistența încălcării normelor din domeniul securității muncii.

Astfel, reclamanții au relatat că la 5 decembrie 2016, în cadrul secției de prelucrare primară a Societății pe Acțiuni „Orhei Vit”, a fost planificată spălarea automată a celor patru prese BUCHER 7507, iar în acest scop la serviciu, au fost chemați concomitent toți cei trei operatori de prese – Iurie Gogu, Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc și toți ajutorii de operatori: Galina Gavriiuc, Veronica Josan și Dina Cușnireenco.

Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au notat că în regim obișnuit de lucru al echipamentului, se activează în schimburi, iar cele patru prese sunt deservite de către un singur operator de presă și un ajutor de operator. După prima spălare automată a preselor, Guțu Victor, șeful departamentului de producere, a dat indicații privind spălarea automată repetată a preselor. Reclamanții au afirmat că despre faptul pornirii regimului automat repetat de spălare a echipamentelor au fost anunțați toți operatorii de presă și ajutorii de operatori de presă, inclusiv accidentata – Dina Cușnireenco.

Așadar, reclamanții au relatat că după ce au fost conectate presele BUCHER nr. 1 și nr. 2 pentru spălarea repetată, reclamantul Victor Bordian, a plecat să deschidă robinetul de apă, necesar pentru spălarea echipamentului, iar reclamantul Iurii Șarcaliuc a coborât sub platforma pe care sunt amplasate presele, pentru a umple manual rezervoarele cu soluție de spălat. În acest timp, presele pornite în regim automat de spălare au rămas sub supravegherea ajutozilor operatorilor de rețea.

Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au specificat că, deoarece în regim obișnuit de lucru cele patru prese sunt supravegheate de un singur operator sau un ajutor de operator, ajutorii de operatori de presă Gavriiuc Galina și Josan Veronica au pornit să execute instrucțiunile primite de a spăla rezervoarele BUCHER de la alte două prese, iar accidentata s-a reținut pentru a supraveghea presele BUCHER nr.1 și nr.2 conectate pentru spălarea repetată.

Reclamanții au afirmat că obligația de a supraveghea echipamentele de lucru conectate la rețeaua electrică revine, inclusiv ajutozilor de operatori de prese, conform pct.27 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru ajutor de

operator de presă BUCHER nr.12, care stabilește că nu se admite a lăsa fără supraveghere echipamentele de lucru conectate în rețeaua electrică.

În aceste condiții, reclamantii au remarcat că, în calitate de operatori de presă BUCHER, nu au încălcat prevederile pct.29 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru operator de presă BUCHER nr.10 și nu au lăsat pe scurt timp fără supraveghere echipamentul de lucru, deoarece în perioada în care își executau obligațiile legate de asigurarea funcționării regimului automat de spălare a echipamentului, Iurie Șarcaliuc, se afla sub platforma pe care sunt amplasate presele, adică lângă echipamentul de lucru, iar supravegherea nemijlocită a preselor era asigurată de ajutorul de operator de presă.

Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au reiterat că, potrivit instrucțiunilor de securitate și sănătate în muncă pentru operatorul de presă și ajutorul de operator de presă BUCHER, ambii au obligația de a asigura supravegherea echipamentului în lucru, aceștia urmând, în mod evident, să se substituie reciproc în exercitarea acestor atribuții. Prin urmare, reclamantii opiniază că supravegherea realizată de unul dintre aceștia, nu poate fi apreciată drept încălcarea obligațiilor de către celălalt.

Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au afirmat că ajutorul operatorului de prese, Dina Cușnireenco, avea obligația legală să respecte instrucțiunile de securitate primite și să utilizeze corect echipamentul în lucru, pe care urma să-l supravegheze în legătură cu exercitarea obligațiilor de serviciu, fără să se expună pericolului de accident, deoarece conform art.19 alin.(1) și alin.(2) lit. a) din Legea securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, fiecare lucrător își va desfășura activitatea în conformitate cu pregătirea profesională și instruirea sa, precum și cu instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă primite din partea angajatorului, astfel încât să nu expună la pericol de accidentare sau de îmbolnăvire profesională nici propria persoană și nici alte persoane care ar putea fi afectate de acțiunile sau de omisiunile lui în timpul lucrului.

În concluzie, reclamantii au susținut că nu pot fi ținuți responsabili pentru încălcarea de către persoana accidentată a normelor legale instituite de art.19 din Legea securității și sănătății în muncă și respectiv, nu poate fi constatată vina acestora în producerea accidentului de muncă pe motiv că ar fi lăsat pe scurt timp fără supraveghere echipamentul de lucru, deoarece supravegherea era asigurată, conform prevederilor pct.27 al Instrucțiunii de securitate și sănătate în muncă pentru ajutor de operator de presă BUCHER nr.12, de către ajutorul de operator de presă.

Reclamantii au considerat că procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr.OR-2016-PVA-148 din 5 ianuarie 2017 urmează a fi anulat în partea în care reclamantii au fost indicați ca persoane, care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii, deoarece în această parte a fost emis neîntemeiat și contrar prevederilor art.19 din Legea securității și sănătății în muncă.

Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au solicitat anularea parțială a procesului-verbal nr.OR-2016-PVA-148 din 5 ianuarie 2017 a Inspecției Teritoriale de Muncă Orhei privind cercetarea accidentului de muncă mortal, în partea în care Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au fost indicați ca persoane care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii, ca fiind, în această parte, ilegal în fond și emis contrar prevederilor legii.

La 29 martie 2017, Nicolae Cușnireenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenient accesoriu Societatea pe

Acțiuni „Orhei Vit” cu privire la anularea parțială a procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal și obligarea cercetării sub toate aspectele a persoanelor vinovate de producerea accidentului de muncă (f.d.4-5 vol. II).

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, conform contractului individual de muncă nr. 495 din 7 decembrie 2012, Dina Cușnireenco a fost angajată în cadrul Societății pe Acțiuni „Orhei Vit”, în calitate de muncitoare. La 5 ianuarie 2017, Dina Cușnireenco, aflându-se la locul de muncă, a suportat un accident de muncă.

Nicolae Cușnireenco a menționat că în urma cercetării accidentului de muncă, care a avut loc la 5 ianuarie 2017, Inspekția Teritorială de Muncă Orhei a întocmit procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr.OR-2016-PVA-148, potrivit căruia Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc, operatori de presă BUCHER 7507, au fost recunoscuți vinovați de încălcarea pct.29 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru operator de presă BUCHER nr.10, iar Dina Cușnireenco, ajutor operatori de presă, a fost recunoscută vinovată de încălcarea pct.17, 18 din Instrucțiunea de securitate și sănătate în muncă pentru operator de presă BUCHER nr.12.

La 10 februarie și 21 februarie 2017, Nicolae Cușnireenco a depus cerere în adresa Inspectoratului de Stat al Muncii, prin care a solicitat revizuirea pct. 8 al procesului-verbal nr.OR-2016-PVA-148 din 5 ianuarie 2017 cu excluderea Dinei Cușnireenco din lista persoanelor vinovate de încălcarea actelor legislative și constatarea drept persoane vinovate angajatorul și cei trei operatori: Victor Bordian, Iurii Șarcaliuc și Iurie Gogu.

Reclamantul a considerat că accidentul de muncă mortal s-a petrecut din cauza neglijenței atât a administrației prin lipsa de instruire corespunzătoare, cât și a operatorilor, care nu și-au îndeplinit atribuțiile de serviciu obiectiv și conștiincios.

Nicolae Cușnireenco a solicitat anularea parțială a procesului-verbal nr.OR-2016-PVA-148 din 5 ianuarie 2017 a Inspekției Teritoriale de Muncă Orhei privind cercetarea accidentului de muncă mortal, obligarea Inspectoratului de stat al Muncii să cerceteze minuțios sub toate aspectele persoanele vinovate de producerea accidentului de muncă din 5 ianuarie 2017, produs în cadrul Societății pe Acțiuni „Orhei Vit”.

Prin încheierea protocolară din 23 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Inspekția Teritorială de Muncă Orhei (f.d.172 vol. I).

Prin încheierea din 24 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Orhei Vit” și Inspekția Teritorială de Muncă Orhei cu privire la anularea parțială a procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal și cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Cușnireenco împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Orhei Vit” cu privire la anularea parțială a procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal și obligarea cercetării sub toate aspectele a persoanelor vinovate de producerea accidentului de muncă, au fost conexe pentru a fi examinate concomitent (f.d.83 vol. II).

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea depusă de către Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc, s-a anulat procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal nr.OR-2016-PVA-

148 din 5 ianuarie 2017 întocmit de Inspekția Teritorială de Muncă Orhei în partea în care Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc au fost indicați ca persoane, care au încălcat prevederile actelor legislative și altor acte normative din domeniul muncii ca ilegal, iar acțiunea depusă de către Cușnirenco Nicolae a fost respinsă ca nefondată (f.d.179, 188-198 vol. I).

Prin încheierea din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a dispus subrogarea intervenientului accesoriu Societatea pe Acțiuni „Orhei Vit” cu succesorul în drepturi Societatea cu Răspundere Limitată „Orhei-Vit”, în legătură cu reorganizarea prin transformare a persoanei juridice (f.d. 140 vol. II).

Prin decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Nicolae Cușnirenco și s-a menținut hotărârea din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 144-171, vol. II).

La 12 iulie 2018, Curtea de apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 173, vol. II).

La 13 august 2018, Nicolae Cușnirenco, reprezentat de avocatul Aurel Lefter a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea hotărârii din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea în care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Cușnirenco, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată depusă de Nicolae Cușnirenco.

La 14 august 2018, Nicolae Cușnirenco, prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea hotărârii din 27 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea în care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Cușnirenco, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de chemare în judecată depusă de Nicolae Cușnirenco.

Instanța de recurs constată că ambele cereri de recurs au același conținut.

Reiterând motivele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată, recurentul în cererea de recurs și-a exprimat dezacordul cu hotărârile pronunțate, considerând că instanțele de judecată la emiterea hotărârilor au apreciat eronat circumstanțele de fapt ale cauzei în partea respingerii acțiunii depuse de Nicolae Cușnirenco, considerent din care în această parte hotărârile urmează să fie casate.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele de judecată prin hotărârile pronunțate au încălcat normele de drept material.

Astfel, recurentul a menționat că la examinarea accidentului de muncă nu au fost stabilite responsabilii pentru a verifica lipsa persoanelor în presul BUCHER HPX 7507. Totodată, recurentul a considerat că instanțele de judecată neîntemeiat au făcut referire la declarațiile operatorilor de pres, care sunt bănuși nemijlocit de comiterea infracțiunii.

La fel, recurentul a notat că Victor Bordian are stat de inculpat, fiind învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 149 Cod penal.

Nicolae Cușnirenco a subliniat că nu a fost stabilit în ce condiții a fost pus în funcțiune presul BUCHER HPX 7507 pentru spălare repetată, în situația în care se invocă respectarea instrucțiunilor de rigoare și verificarea ușilor de protecție. De asemenea, recurentul a susținut că nu există probe, care ar confirma că Dina Cușnirenco a petrecut instructajul corespunzător în funcția deținută conform contractului individual de muncă.

La 13 august 2018, Nicolae Cușnirencu, reprezentat de avocatul Aurel Lefter a depus cerere, prin care a solicitat ca examinarea cauzei să fie dispusă cu citarea părților, deoarece cauza este una complexă, ce necesită examinarea minuțioasă și sub toate aspectele.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții v. Finlanda*, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, *Eriksson v. Suedia*, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, *Pönkä v. Estonia*, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

Prin urmare, completul ajunge la concluzia de a respinge cererea depusă de Nicolae Cușnirencu, reprezentat de avocatul Aurel Lefter cu privire la citarea părților în ședință publică.

Suplimentar, în parag. 26 – 27 din decizia Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

La 17 octombrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Societății pe Acțiuni „Orhei Vit”, Inspectoratului de Stat al Muncii, informând-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 5 noiembrie 2018, Societatea pe Acțiuni „Orhei Vit” a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

La 6 noiembrie 2018, Victor Bordian și Iurii Șarcaliuc, reprezentanți de avocatul Daniela Mîrza, au depus referință, iar la 20 noiembrie 2018 au depus referință suplimentară, prin care au solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Nicolae Cușnirencu este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră în termen recursul declarat de Nicolae Cușnireenco la 13 august 2018, din următoarele motive.

În procedura de filtru, instanța de recurs a reținut că decizia integrală a instanței de apel din 6 iunie 2018 a fost expediată în adresa părților la 12 iulie 2018 (f. d. 173, Vol. II), însă la materialele cauzei nu există dovada recepționării efective a acesteia de către participanții la proces.

Astfel, în atare situație și pentru a nu admite o ingerință disproporțională în dreptul de acces liber la justiție, dar având în vedere data expedierii deciziei contestate (12 iulie 2018), instanța de judecată a constatat că recursul declarat de Nicolae Cușnireenco este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a

recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Nicolae Cușnirencu este formulată în baza art. 432 Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Nicolae Cușnirencu a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de

drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Nicolae Cușnireenco nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Nicolae Cușnireenco se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu